

Opholds- og kontaktforbud - Straffelovens § 79 a

Version 14. oktober 2025

1. Overblik og tjekliste

Før tiltalerejsning og hovedforhandling skal anklageren være opmærksom på følgende sagsbehandlingsskridt:

- I alle sager, hvor straffelovens § 81 a, påberåbes, skal der som udgangspunkt også nedlægges påstand om opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt. Se [pkt. 3.1.](#)
- Vær opmærksom på, at der kan være grundlag for samtidig at nedlægge påstand om opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., så der fortsat kan idømmes et opholds- og kontaktforbud efter 2. pkt., selvom der måtte ske frifindelse for straffelovens § 81 a. Se [pkt. 3.2.](#)
- Det bemærkes, at kontaktforbud alene kan idømmes for lovovertrædelser begået efter den 1. juli 2024, hvor straffelovens § 79 a blev nyaffattet.
- I sager, hvor det overvejes at nedlægge påstand om opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., skal anklageren særligt overveje følgende:
 - Er den aktuelle lovovertrædelse ud fra kriminalitetens art og omfang omfattet af straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt.? Se [pkt. 4.3.2.1.](#)
 - Er der tale om en person, der har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet? Se [pkt. 4.3.2.2.](#), [4.3.2.3.](#) og [4.3.2.4.](#)
 - Har overtrædelsen relation til den dømtes tilknytning til gruppen? Se [pkt. 4.3.2.5.](#)
- Uanset om der nedlægges påstand om opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt. eller 2. pkt., skal anklageren overveje følgende:
 - Hvor længe bør opholds- og kontaktforbuddet gælde (den tidsmæssige udstrækning) og hvorfor? Se [pkt. 4.4.1.](#)
 - Hvor bør opholdsforbuddet gælde (den geografiske udstrækning), herunder i hvilken kommune/kommuner eller et mindre afgrænset område med præcis angivelse på et kort og hvorfor? Se [pkt. 4.4.2.](#)
 - Hvem bør kontaktforbuddet gælde mod og hvorfor? Se [pkt. 4.2.](#)

Den færdigefterforskede sag skal indeholde oplysninger, der kan belyse ovenstående, og som kan fremlægges i retten.

Efter dom skal anklageren være opmærksom på:

- At det er Kriminalregisterafdelingen i Politiets Administrative Center, der varetager vejledning om spørgsmål, der relaterer sig til beregningen af længden af et idømt forbud. Det betyder, at anklagemyndigheden ved henvendelser fra den dømte eller dennes forsvarsadvokat om, hvornår et opholds- eller kontaktforbud udløber, skal henvise til Kriminalregisterafdelingen. Se [pkt. 6.3.](#)

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

I sager, hvor en person sigtes for et strafbart forhold, der efter straffelovens § 79 a kan føre til idømmelse af et opholds- og/eller kontaktforbud, skal der efterforskes og sagsbehandles med henblik

på at afdække, om betingelserne for at nedlægge påstand om opholds- og/eller kontaktforbud er opfyldt.

Det indebærer, at politiet i forbindelse med efterforskningen af lovovertrædelsen også skal være opmærksom på elementer, der kan være relevante i forbindelse med vurderingen af, om der kan idømmes et opholds- og/eller kontaktforbud.

Læs mere under pkt. 4 om vurderingen af, hvornår betingelserne for at idømme et opholds- og kontaktforbud er opfyldt, og de elementer, der indgår i vurderingen.

2.1. Efterforskning af sigtedes tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet

I sager, der falder uden for straffelovens § 81 a, men hvor sagen kan være omfattet af straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., skal der foreligge en udtalelse fra politiet om 1) den sigtedes tilknytning til gruppen, 2) oplysninger om bl.a. gruppens adfærdsmønster, færdene mv., og 3) oplysninger om registreringer af den kriminalitet, som personerne i gruppen er dømt for.

2.2. Begrundet redegørelse for, hvor et opholdsforbud geografisk bør gælde

I sager, hvor der nedlægges påstand om et opholdsforbud, skal sagen indeholde oplysninger om, hvor opholdsforbuddet geografisk bør gælde, og det skal tillige være angivet ved et kort, der vedlægges. Se nedenfor under pkt. 4.4.2. om den geografiske udstrækning af et opholdsforbud.

Der skal være en begrundelse for politiets indstilling om, hvorfor opholdsforbuddet bør gælde i det eller de pågældende område(r). Det skal herunder fremgå, hvad der ligger til grund for politiets vurdering af, at et opholdsforbud i det pågældende område mest effektivt vil forhindre, at den pågældende genoptager sine kriminelle aktiviteter.

Hvis opholdsforbuddet – eventuelt tillige – skal gælde i det område, hvor den dømtes gruppering opholder sig, skal afgrænsningen af dette område være belyst eksempelvis ved oplysninger om, hvor gruppens klubhus eller opholdssted er beliggende og/eller oplysninger om, hvor gruppen i praksis samles og f.eks. udøver negativ påvirkning, herunder i form af kriminalitet.

2.3. Begrundet redegørelse for, hvilken gruppe af personer, et kontaktforbud skal rettes imod

I sager, hvor der nedlægges påstand om et kontaktforbud, skal sagen indeholde oplysninger om, hvilken gruppe af personer, som den tiltalte på gerningstidspunktet havde tilknytning til, og som der derfor lægges op til, at den pågældende skal have forbud mod at kontakte.

Der skal være en begrundelse for politiets indstilling om, hvilken gruppe af personer, som den dømte ifølge politiet er tilknyttet på gerningstidspunktet. Vurderingen af, om den dømte har tilknytning til gruppen i bestemmelsens forstand, beror indledningsvis på et politifagligt skøn, se nærmere pkt. 4.3.2.2. Det bemærkes i forlængelse heraf, at kontaktforbuddet fortsat vil være aktuelt, uanset at den dømte på et senere tidspunkt ophører med at have tilknytning til grupperingen.

3. Forberedelse

3.1. Opholds- og kontaktforbud i sager om overtrædelse af straffelovens § 81 a, jf. straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt.

Hvis der er rejst tiltale med henvisning til straffelovens § 81 a, skal der som udgangspunkt også nedlægges påstand om opholds- og/eller kontaktforbud i medfør af straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt., hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Der skal som udgangspunkt samtidig nedlægges påstand om opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., hvis betingelserne herfor tillige er opfyldt. I praksis ville dette særligt have betydning i tilfælde, hvor der måtte ske frifindelse for påstanden om strafskærkelse i medfør af straffelovens § 81 a. I så fald vil der ikke være hjemmel til at idømme et opholds- og/eller kontaktforbud i medfør af straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt., men efter omstændighederne kan der fortsat være hjemmel hertil efter 2. pkt. Se pkt. 3.2.

I sager, hvor der er nedlagt påstand om et opholdsforbud, skal anklageren forberede sig på i retten at redegøre for opholdsforbuddets tidsmæssige og geografiske udstrækning. Se pkt. 4.4.

I sager, hvor der er nedlagt påstand om et kontaktforbud, skal anklageren forberede sig på i retten at redegøre for, hvilken gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet efter politiets opfattelse var tilknyttet, og som kontaktforbuddet skal rette sig imod, samt kontaktforbuddets tidsmæssige udstrækning. Se pkt. 4.2., pkt. 4.3.2.2., 4.3.2.3. og 4.4.1.

Om forholdet til EMRK, se pkt. 4.5.

Under sagens forelæggelse i retten bør anklageren kort redegøre for påstandene om opholds- og kontaktforbud.

3.2. Opholds- og kontaktforbud i sager, hvor lovovertrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, jf. straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt.

Hvis der nedlægges påstand om opholds- og/eller kontaktforbud i medfør af straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., skal anklageren overveje den relevante bevisførelse om de forskellige spørgsmål i relation til forbuddene, herunder:

- at betingelserne vedrørende kriminalitetens art og omfang er opfyldt, jf. nærmere pkt. 4.3.2.1.,

- at den dømte på gerningstidspunktet 1) har tilknytning til 2) en gruppe af personer, 3) der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, og 4) at lovovertrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen, jf. nærmere under pkt. 4.3.2.2. – 4.3.2.5.,
- forbuddenes tidsmæssige – og for så vidt angår opholdsforbuddet – geografiske udstrækning, jf. nærmere under pkt. 4.4. samt
- hvem et eventuelt kontaktforbud skal være rettet mod, jf. pkt. 4.2.

Bevisførelsen kan f.eks. ske ved dokumentation af rapporter, kort mv., men også ved vidneførsel af den eller de fagpersoner, der har udfærdiget rapporten om eksempelvis den dømtes tilknytning til en gruppering eller om den kriminalitet, som grupperingen tilsammen står bag. Vidneførsel kan også være relevant i relation til f.eks. et opholdsforbuds geografiske udstrækning, herunder hvor grupperingen er kendt for at opholde sig.

3.3. Eksempel på formulering af påstande

I anklageskriftet kan påstand om opholdsforbud formuleres på følgende måde:

”Der nedlægges i medfør af straffelovens § 79 a, stk. 1, [1. og/eller 2. pkt.], jf. stk. 2, påstand om, at tiltalte idømmes forbud mod i et af retten nærmere fastsat tidsrum at færdes og opholde sig i følgende område(r):

Eks. A: Herning Kommune., jf. vedlagte kort 1.

Eks. B: Dragør Kommune og Frederiksberg Kommune, dog alene i det område, der afgrænses af Åboulevarden/Ågade – Falkoner Allé – Gl. Kongevej – Vodroffsvej og Rosenørns Allé, herunder de nævnte vejstykker, jf. vedlagte kort 2.”

I anklageskriftet kan påstand om kontaktforbud formuleres på følgende måde:

”Der nedlægges i medfør af straffelovens § 79 a, stk. 1, [1. og/eller 2. pkt.], jf. stk. 3, påstand om, at tiltalte i et af retten nærmere fastsat tidsrum idømmes et forbud mod at søge at kontakte personer, der har tilknytning til grupperingen [GRUPPENAVN].”

Det bemærkes, at en påstand om ubetinget udvisning ikke er til hinder for, at der samtidig nedlægges påstand om opholds- og/eller kontaktforbud. Er betingelserne for at nedlægge påstand om udvisning opfyldt, skal den pågældende således påstås udvist samtidig med, at der nedlægges påstand om opholds- og/eller kontaktforbud.

Det bemærkes endvidere, at en påstand om opholds- og/eller kontaktforbud som udgangspunkt skal behandles under den konkrete straffesag. Det kan i visse tilfælde undtagelsesvist tilføjes i anklageskriftet og/eller retsbogen, at anklagemyndigheden tager forbehold for nedlæggelse af en påstand om opholds- og/eller kontaktforbud i medfør af straffelovens § 79 a under en særskilt sag. I praksis kan det f.eks. være relevant at udskille spørgsmålet om opholds- og/eller kontaktforbud ved begyndelsen af en konkret straffesag og tage forbehold for at nedlægge påstanden under en særskilt sag, hvis den konkrete straffesag fremmes til dom i tiltaltes fravær efter retsplejelovens § 855, stk. 3, idet der ikke er hjemmel til at idømme et opholds- og/eller kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, uden tiltaltes tilstedeværelse.

Der henvises i den forbindelse til Østre Landsrets dom af 7. november 2019, der er trykt i U.2020.335Ø, hvor landsretten tillod anklagemyndigheden efterfølgende at rejse en særskilt sag om opholdsforbud i medfør af straffelovens § 79 a. Sagen vedrørte en tiltalt, der bl.a. var dømt for overtrædelse af straffelovens § 192 a. Anklagemyndigheden havde i anklageskriftet taget forbehold for at nedlægge påstand om opholdsforbud i medfør af straffelovens § 79 a, ligesom anklagemyndigheden

under hovedforhandlingen i byretten havde taget forbehold for at nedlægge påstand om opholdsforbud under en særskilt sag. Landsretten lagde i forbindelse med den efterfølgende sag – som alene vedrørte opholdsforbud i medfør af straffelovens § 79 a – til grund, at det ikke beroede på en fejl, at påstanden ikke var nedlagt under straffesagen, men at det skyldtes, at det ikke tidsmæssigt havde været muligt at få fremskaffet de for påstandens behandling nødvendige oplysninger, inden den berammede hovedforhandling i byretten. Landsretten fandt derfor, at anklagemyndigheden kunne rejse en efterfølgende sag om meddelelse af opholdsforbud. Det begrundede landsretten navnlig med henvisning til praksis vedrørende udlændingelovens § 49, stk. 1, hvorefter det i særlige situationer tillades, at anklagemyndigheden efterfølgende anlægger særskilt sag om udvisning.

4. Jura

4.1. Opholdsforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, jf. stk. 2

Straffelovens § 79 a om opholdsforbud er indført ved lov nr. 1402, som trådte i kraft den 7. december 2017. Bestemmelsen gælder for forhold begået efter lovens ikrafttræden, jf. lovforslag nr. L 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet), de specielle bemærkninger til lovforslagets § 4. Bestemmelsen er en udmøntning af et af initiativerne i den politiske aftale af 24. marts 2017 om Bandepakke III.

For så vidt angår overtrædelser begået efter den 1. juli 2024, bemærkes det, at straffelovens § 79 a blev nyaffattet ved lov nr. 665 af 11. juni 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af Bandepakke IV), som trådte i kraft den 1. juli 2024. I den forbindelse blev bestemmelsen bl.a. udvidet, således at retten også kan give domfældte et forbud mod at søge at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet havde tilknytning til (kontaktforbud). Derudover indebar lovændringen, at anvendelsesområdet for § 79 a, stk. 1, 2. pkt., blev udvidet til også at omfatte overtrædelse af lov om knive og blankvåben mv., ligesom det er præciseret, at det er den dømtes tilknytning til en gruppe af personer på gerningstidspunktet (og ikke domstidspunktet), der er afgørende for, om der kan meddeles et opholds- og/eller kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt.

Et opholdsforbud indebærer, at den dømte ikke må færdes eller opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, og/eller hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet var tilknyttet, opholder sig. Formålet er, at den pågældende ikke efter løsladelsen umiddelbart genoptager sin kriminelle tilværelse i det eller de områder, hvor vedkommende tidligere har begået kriminalitet, eller hvor grupperingen holder til.

Udtrykket ”færdes og opholde sig” skal forstås på samme måde som i straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1, om opholdsforbud for navnlig en række seksualforbrydelser. Færden eller ophold omfatter dermed enhver fysisk tilstedeværelse inden for det pågældende område, herunder at passere igennem området.

Et opholdsforbud indebærer således, at den blotte tilstedeværelse i det pågældende område vil udgøre en overtrædelse. Dette gælder også, selvom der er tale om helt kortvarige ophold.

Et opholdsforbud indebærer derudover et forbud mod at bosætte sig i det område, der er omfattet af opholdsforbuddet, ligesom et opholdsforbud efter omstændighederne kan indebære, at tiltalte er nødt til at fraflytte sin eksisterende bopæl, jf. Højesterets dom af 15. juni 2023, der er trykt i U.2023.3946H. I sagen blev den tiltalte idømt 1 år og 6 måneders fængsel for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved at have deltaget i den organiserede hashhandel på Christiania. Tiltalte blev ved dommen

endvidere idømt forbud mod i 4 år fra endelig dom at opholde sig i et nærmere afgrænset område på og omkring Christiania. Opholdsforbuddet omfattede tiltaltes bopæl og indebar, at han måtte fraflytte denne.

Se i øvrigt pkt. 6.1. og pkt. 4.5. om muligheden i straffelovens § 79 a, stk. 4, for, at politiet undtagelsesvis kan give tilladelse til at færdes i et område omfattet af et opholdsforbud, og om forholdet til EMRK.

Færden og ophold i et område omfattet af et opholdsforbud, der udelukkende skyldes nødsituationer, herunder den pågældendes eller dennes pårørendes akutte henvendelse til et hospital, er ikke omfattet af opholdsforbuddet. Den pågældende vil imidlertid straks skulle forlade området, når nødsituationen er afsluttet.

En person, der er idømt et opholdsforbud, kan ved en senere dom idømmes yderligere forbud, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Et sådant yderligere forbud har virkning fra endelig dom, og der er ikke noget til hinder for, at der er et geografisk og/eller tidsmæssigt overlap mellem flere idømte forbud.

4.2. Kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, jf. stk. 3

Straffelovens bestemmelse om kontaktforbud i straffelovens § 79 a, stk. 3, er indført ved lov nr. 665 af 11. juni 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af Bandepakke IV) og gælder alene for overtrædelser begået efter lovens ikrafttræden den 1. juli 2024. I sager, hvor gerningstidspunktet ligger før den 1. juli 2024, men efter den 7. december 2017, kan der således alene nedlægges påstand om opholdsforbud. Se også ovenfor under pkt. 4.1.

Det fremgår af forarbejderne, jf. lovforslag nr. L 150 af 10. april 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af Bandepakke IV), de almindelige bemærkninger, pkt. 3.2.1.2., at et kontaktforbud har til formål at forebygge ny banderelateret kriminalitet, idet kontaktforbuddet skal være med til at sikre, at den dømte ikke fastholdes eller falder tilbage i det kriminelle miljø gennem kontakt med den gruppering, som den dømte var tilknyttet på gerningstidspunktet. Herudover er det hensigten, at kontaktforbuddet kan være med til at imødegå de udfordringer, der kan være forbundet med et opholdsforbud, idet medlemmerne fra en given gruppering dermed ikke blot kan mødes – eller have kontakt i øvrigt – udenfor deres sædvanlige opholdssteder.

Ved et kontaktforbud forstås et forbud mod at søge at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet havde tilknytning til. Forbuddet er dynamisk og omfatter kontakt med alle personer, der på ethvert givent tidspunkt har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet havde tilknytning til.

Udtrykket ”kontakte” skal forstås på samme måde som i straffelovens § 79 b, stk. 3, og omfatter enhver form for personlig, skriftlig, telefonisk og digital kontakt med personer, der er omfattet af forbuddet. Et kontaktforbud indebærer således, at en hvilken som helst kontakt – både skriftlig og mundtlig – med de omfattede personer uden politiets forudgående tilladelse, jf. herom nedenfor, udgør en overtrædelse.

Et kontaktforbud indebærer for det første et forbud mod personlig kontakt med personer, der er omfattet af forbuddet, herunder fysisk fremmøde på personernes bopæl, opholdssted eller andre steder, hvor de pågældende personer opholder. Forbuddet indebærer også forbud mod personlig kontakt, hvis

den dømte tilfældigt møder personer omfattet af forbuddet, f.eks. på gaden, i biografen eller hos fælles bekendte.

Kontaktforbuddet indebærer endvidere et forbud mod skriftlig kontakt i form af breve eller lignende analoge kommunikationsformer. Forbuddet omfatter ligeledes telefonisk kontakt, herunder fremsendelse af en tekst- eller billedbesked (f.eks. sms'er og mms'er).

Herudover omfatter forbuddet en hvilken som helst digital kontakt, som foregår gennem internettet eller et lignende system til spredning af information. Som eksempler kan nævnes e-mail, internetchat, internettelefoni, onlinespil med chatfunktion og sociale medier, herunder Facebook, Instagram, X, Snapchat og TikTok. Det samme gælder kontakt på det mørke internet (dark web), som er en betegnelse for et netværk, hvor adgang kræver særlig software.

Endvidere er telefonisk kontakt f.eks. kontakt via Skype, Facetime, WhatsApp, Viber og lignende programmer til opkald, chat og videoopkald via internettet omfattet af forbuddet. Det bemærkes, at forbuddet i forarbejderne forudsættes også at omfatte fremtidige kommunikationsteknologier, der på linje med internettet vil kunne bruges til spredning af information, jf. de specielle bemærkninger til lovforslag nr. L 150 af 10. april 2024 om gennemførelse af dele af Bandepakke IV, § 1, nr. 6.

Kontaktforbuddet gælder også, hvis en person, der er omfattet af forbuddet, har taget initiativ til den første kontakt med den dømte (f.eks. sendt den første sms eller den første e-mail). Den dømte må i sådanne tilfælde ikke svare på henvendelsen. Det vil desuden udgøre en overtrædelse af forbuddet, hvis kontakten sker gennem andre, f.eks. den dømtes ægtefælle.

Et kontaktforbud indebærer, at den dømte ikke må "søge at" kontakte personer omfattet af forbuddet, hvilket skal forstås på samme måde som i straffelovens § 79 b, stk. 3. Det betyder, at forbuddet er overtrådt, hvis den dømte f.eks. har afsendt en e-mail, skrevet en besked på Facebook eller lagt en besked på en telefonsvarer med forsæt til at opnå kontakt til personer omfattet af forbuddet. Der vil i givet fald foreligge en fuldbyrdet overtrædelse af kontaktforbuddet, selv om e-mailen eller beskeden ikke kommer frem til modtageren.

Det følger af straffelovens § 79 a, stk. 3, 2. pkt., at et kontaktforbud ikke omfatter nærmeste familiemedlemmer i det omfang, dette vil stride mod Danmarks internationale forpligtelser. Ved nærmeste familiemedlemmer forstås normalt personens ægtefælle, faste samlevende, forældre, børn og søskende.

Dertil kommer, at politiet i medfør af straffelovens § 79 a, stk. 4, konkret kan dispensere fra et meddelt opholds- og kontaktforbud.

Det er en forudsætning for at ifalde straf for overtrædelse af et kontaktforbud, at den dømte har det fornødne forsæt. Den dømte skal have forsæt i relation til samtlige objektive momenter i § 79 a, stk. 3. Der kræves således forsæt med hensyn til, at den person, den dømte søger at kontakte, er tilknyttet samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet havde tilknytning til. Hvis den dømte først på et senere tidspunkt får kendskab til, at personen har tilknytning til samme gruppe af personer, kan den pågældende alene straffes, hvis kontakten fortsættes efter dette tidspunkt.

En person, der er idømt et kontaktforbud, kan ved en senere dom idømmes et yderligere forbud, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Et yderligere forbud har virkning fra endelig dom, og der er ikke noget til hinder for, at der er et personmæssigt og/eller tidsmæssigt overlap mellem flere idømte forbud.

4.3. Anvendelsesområdet for opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a

Opholds- og kontaktforbud kan anvendes i to tilfælde:

- straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt. – når en person idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse omfattet af straffelovens § 81 a, jf. pkt. 4.3.1., og
- straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt. – når en person idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven, og lovovertrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, jf. pkt. 4.3.2.

Opholds- og kontaktforbud kan idømmes sammen med en hel eller delvis ubetinget frihedsstraf. Opholds- og kontaktforbud kan endvidere idømmes sammen med en anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter. Dette omfatter anbringelsesdomme og behandlingsdomme efter straffelovens §§ 68 og 69, hvor der sker frihedsberøvelse, forvaring efter straffelovens § 70 og ungdomssanktion efter straffelovens § 74 a.

Der kan derimod ikke gives opholds- og kontaktforbud i sager, hvor straffen alene er bøde eller betinget fængselsstraf. Der kan heller ikke gives opholds- og kontaktforbud i sager, hvor den pågældende er idømt en anden strafferetlig retsfølge, som ikke er af frihedsberøvende karakter, f.eks. dom til ambulant behandling eller til tilsyn efter straffelovens §§ 68 og 69. Efter Rigsadvokatens opfattelse betyder dette også, at der som udgangspunkt ikke skal nedlægges påstand om opholds- og kontaktforbud i sager, hvor anklagemyndighedens påstand er dom til ambulant behandling, selvom der med henvisning til dommen kan træffes bestemmelse om indlæggelse.

4.3.1. Opholds- og kontaktforbud i sager om overtrædelse af straffelovens § 81 a (straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt.)

Opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt., kan gives til den, som idømmes ubetinget frihedsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af straffelovens § 81 a.

Et opholds- og kontaktforbud efter § 79 a, stk. 1, 1. pkt., er således alene betinget af, 1) at den pågældende idømmes ubetinget fængsel eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter 2) for en overtrædelse, der er omfattet af straffelovens § 81 a.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt., forudsættes anvendt, uanset hvilken af de i § 81 a nævnte bestemmelser, den pågældende dømmes for, jf. lovforslag nr. L 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.), de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.3.2.

En person, der idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en lovovertrædelse, der er omfattet af straffelovens § 81 a, skal derfor i almindelighed idømmes et opholds- og/eller kontaktforbud i medfør af straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt.

Det bemærkes, at der samtidig kan være grundlag for at idømme et opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. Hvis der således sker frifindelse for overtrædelse af straffelovens § 81 a, kan der efter omstændighederne opstå situationer, hvor der alene idømmes et opholds- og kontaktforbud i medfør af straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., jf. nedenfor under pkt. 4.3.2.

4.3.2. Opholds- og kontaktforbud i sager, hvor lovovertrædelsen har relation til den dømtes tilknytning på gerningstidspunktet til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet (straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt.)

Opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., kan gives til den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v. eller lov om knive og blankvåben m.v., og som på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen.

Dog blev henvisningen til lov om knive og blankvåben m.v. først indsat ved lov nr. 665 af 11. juni 2024, der trådte i kraft den 1. juli 2024, hvorfor denne del af bestemmelsen alene finder anvendelse på overtrædelser begået efter denne dato.

I relation til rocker- og bandekriminalitet vil der ofte være tale om at anvende opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., over for personer, som er registreret i politiets register over rocker- og bandemedlemmer, eller som i øvrigt monitoreres af politiet i den forbindelse. I disse tilfælde vil politiet således i kraft af den løbende monitoring mv. allerede være i besiddelse af en række af de oplysninger, der vil indgå i vurderingen af, om der er grundlag for at nedlægge påstand om et opholds- og kontaktforbud.

Bestemmelsens 2. pkt. kan dog også – hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt – finde anvendelse på anden organiseret kriminalitet. Det kan i praksis være tilfælde, hvor der under efterforskningen fremkommer oplysninger, der peger på, at der kan være tale om en lovovertrædelse, der har relation til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet. Det samme gælder, hvis de oplysninger om sagens personer, som politiet i øvrigt er besiddelse af, peger på, at dette kan være tilfældet.

Fra retspraksis kan der henvises til Højesterets dom af 15. juni 2023, der er trykt i U.2023.3946H, hvor tiltalte blev idømt 1 år og 6 måneders fængsel ved som led i den organiserede hashhandel på Christiania at have solgt ca. 8 kg hash. Tiltalte blev ved dommen endvidere idømt et opholdsforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt. Tiltalte gjorde under sagen bl.a. gældende, at han ikke kunne idømmes et opholdsforbud, idet straffelovens § 79, stk. 1, 2. pkt., alene skulle finde anvendelse på rocker- og bandegrupperinger for at modvirke personfarlig kriminalitet. Højesteret henviste til bestemmelsens ordlyd samt forarbejderne og udtalte, at straffelovens § 79, stk. 1., 2. pkt., ikke er begrænset til kun at finde anvendelse på rocker- og bandegrupperinger. Højesteret udtalte yderligere, at det er en gruppe af personer i straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt.'s forstand, der står bag den organiserede hashhandel på Christiania. Da tiltalte havde tilknytning til denne gruppe af personer, og da kriminaliteten havde relation til hans tilknytning til denne gruppe, var betingelserne for at idømme et opholdsforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., opfyldt.

Under pkt. 4.3.2.1. – 4.3.2.5. er betingelserne for at anvende opholdsforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., nærmere beskrevet, herunder kravene til kriminalitetens art, og hvad der forstås ved begreberne ”tilknytning til en gruppe”, ”gruppe af personer”, ”der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet” og ”når lovovertrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen”. Beskrivelsen af begreberne fremgår også af de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og

forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet) pkt. 2.1.3. og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1.

4.3.2.1. Kriminalitetens art og omfang

Er der tale om opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., om tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal der foretages en nærmere vurdering af det eller de strafbare forhold, der konkret er til pådømmelse.

I forhold til kriminalitetens art fremgår det af bestemmelsens ordlyd, at der kan idømmes et opholds- og kontaktforbud, når der idømmes en *ubetinget fængselsstraf* eller *anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter* for overtrædelse af

- straffeloven,
- lov om euforiserende stoffer,
- lov om våben og eksplosivstoffer m.v. og
- lov om knive og blankvåben m.v. (*fsva. overtrædelser begået efter den 1. juli 2024*)

Bestemmelsen i straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., finder for det første anvendelse, hvis der foreligger to eller flere overtrædelser, der opfylder betingelserne i bestemmelsen, uanset hvor lang den eller de ubetingede frihedsstraffe er. Det er uden betydning, om der er tale om flere overtrædelser af samme lov eller overtrædelser af flere af de love, der er nævnt i bestemmelsen. Det er endvidere uden betydning, om lovovertrædelserne er behandlet i samme dom eller ved flere domme. Det fremgår endvidere af lovforslag nr. L 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.), de specielle bemærkninger til § 4, at hvis det eller de strafbare forhold, der er begået efter lovens ikrafttræden, ikke i sig selv er tilstrækkelige til et opholdsforbud, kan der også lægges vægt på forhold, der er begået inden lovens ikrafttræden.

Bestemmelsen i straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., finder for det andet anvendelse, hvis der foreligger en enkelt overtrædelse, som opfylder betingelserne, og som samtidig fører til en ubetinget frihedsstraf af mindst 3 måneders varighed. Hvis en dom omhandler flere overtrædelser, hvor ikke alle overtrædelser opfylder betingelserne i straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., skal der foretages en konkret vurdering af, om den overtrædelse, der opfylder betingelserne i sig selv ville have medført en ubetinget frihedsstraf af mindst 3 måneders varighed.

4.3.2.2. ”Tilknytning til en gruppe”

Det er en betingelse for at idømme et opholds- og kontaktforbud, at den pågældende på gerningstidspunktet har ”tilknytning” til en gruppe af personer. Begrebet ”tilknytning” indebærer, at den pågældende skal have et tilhørsforhold til gruppen som sådan. Det blotte bekendtskab med enkeltpersoner fra den pågældende gruppe falder uden for bestemmelsens anvendelsesområde.

Vurderingen af, om den dømte har tilknytning til gruppen, beror i første række på et politifagligt skøn, jf. lovforslag nr. L 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.).

I den forbindelse kan der bl.a. lægges vægt på, om personen er iagttaget i forbindelse med gruppens arrangementer eller har båret beklædning, udsmykning eller lignende med symboler eller tekst med tilknytning til den pågældende gruppe. Der kan også lægges vægt på, om personen i gentagne tilfælde

er observeret sammen med andre personer tilknyttet gruppen. På samme måde kan eksempelvis tatoveringer og tilkendegivelser, herunder på f.eks. sociale medier, indgå i vurderingen af den pågældendes tilknytning til gruppen. Der kan endvidere lægges vægt på eventuelt materiale tilhørende gruppen, f.eks. dokumenter, bøger, regnskaber, medlemslister, telefonlister, indbetalinger, fotos, videoer mv., der viser, at personen har tilknytning til den pågældende gruppe af personer. Herudover kan der f.eks. lægges vægt på, om den pågældende er dømt for at have begået strafbare forhold sammen med andre personer tilknyttet gruppen.

Opholds- og kontaktforbud kan gives til personer, uanset om de efter gruppens egen selvforståelse er fuldgyltige medlemmer eller har status som eksempelvis ”prospekt”, ”supporter”, ”hangaround” eller ”probationary”. Det afgørende er, at de har den beskrevne tilknytning til gruppen.

Ved Østre Landsrets dom af 29. januar 2020 (trykt i U.2020.1389), blev tiltalte frifundet for påstanden om opholdsforbud. Landsretten lagde vægt på, at den tiltalte *”ikke aktuelt har tilknytning til LTF eller en anden gruppering, og at det har været situationen siden efteråret 2019”*. Ved lov nr. 665 af 11. juni 2024 om gennemførelse af dele af Bandepakke IV, der trådte i kraft den 1. juli 2024, er det imidlertid præciseret, at det er den dømtes tilknytning til gruppen på gerningstidspunktet og ikke domstidspunktet, der er afgørende for, om der kan gives et opholds- og/eller kontaktforbud.

4.3.2.3. ”Gruppe af personer”

Udtrykket ”gruppe af personer” skal forstås i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i straffelovens § 81 a. Som en gruppe anses derved ikke kun formaliserede grupper med en fast struktur og rollefordeling medlemmerne imellem, et fast tilholdssted og navn eller lignende. Bestemmelsen omfatter også mere løse grupperinger, hvis gruppen dog virker med et fælles sigte eller mål og/eller har et fast reaktionsmønster i bestemte situationer, f.eks. at personerne i gruppen som regel bliver alarmeret og instrueret via telefon- eller sms-kæder i forbindelse med bestemte voldelige eller truende begivenheder, som indtræffer.

Se bl.a. Højesterets dom af 15. juni 2023 (U.2023.3946H), der er beskrevet ovenfor under pkt. 4.3.2. I sagen udtalte Højesteret bl.a., at straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., ikke er begrænset til at finde anvendelse på rocker- og bandegrupperinger, og at det f.eks. også er en gruppe i straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt.’s forstand, der står bag den organiserede hashhandel på Christiania.

Det er dog i forarbejderne forudsat, at gruppen – for at være omfattet af bestemmelsen – ikke alene er opstået og fungerer i anledning af det eller de forhold, der er til pådømmelse under den konkrete straffesag, jf. lovforslag nr. L 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.), de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1.

En ”familiegruppe”, dvs. en gruppe af familiemedlemmer, der sammen begår kriminalitet, vil også kunne anses for en gruppe af personer i bestemmelsens forstand, hvis de øvrige betingelser er opfyldt.

4.3.2.4. ”Der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet”

Et opholds- og kontaktforbud forudsætter, at gruppen af personer tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet.

Det betyder, at de personer, som har tilknytning til gruppen, samlet set er dømt for lovovertrædelser af en sådan grovhed eller i et sådant omfang eller antal, at den samlede kriminalitet inden for gruppen må

anses for omfattende og alvorlig. Det er uden betydning, om de enkelte overtrædelser er begået af en eller flere personer, der har tilknytning til gruppen.

Ved vurderingen af, om de personer, som har tilknytning til gruppen, tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal der navnlig lægges vægt på, om de pågældende er dømt for overtrædelser af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer og knivloven, jf. de specielle bemærkninger til [lovforslag nr. L 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag \(Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.\)](#), § 1, nr. 1 og de specielle bemærkninger til [lovforslag nr. 150 af 10. april 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love \(Gennemførelse af dele af Bandepakke IV\)](#), § 1, nr. 6. Andre lovovertrædelser kan efter omstændighederne også tillægges vægt i denne vurdering. Der kan endvidere lægges vægt på, om overtrædelserne har ført til idømmelse af ubetingede fængselsstraffe eller andre strafferetlige retsfølger af frihedsberøvende karakter. Det vil også skulle tillægges betydning, hvor lang tid der er gået, siden forholdene blev begået. Det skal endvidere tillægges betydelig vægt, hvis forholdene er begået af personer, der må anses for ledende eller toneangivende figurer inden for gruppen.

Til brug for vurderingen kan anklagemyndigheden under hovedforhandlingen bl.a. fremlægge en udtalelse fra politiet om, hvilke personer der har tilknytning til gruppen, og om registreringer af den kriminalitet, som disse personer er dømt for. Hvis der er forhold, der er begået af personer, der må anses for ledende eller toneangivende inden for gruppen, skal dette også belyses, jf. [lovforslag nr. L 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag \(Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.\)](#), de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1. I praksis kan dette belyses bl.a. ved dokumentation af en oversigt over den kriminalitet, som personerne i gruppen er dømt for, uden at oplysningerne nødvendigvis indeholder personhenførbare oplysninger (rapport – gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet). Denne dokumentation kan hvis nødvendigt suppleres af vidneførsel af den eller de fagpersoner, der har udfærdiget rapporten.

4.3.2.5. ”Når lovovertrædelser har relation til den dømtes tilknytning til gruppen”

Den lovovertrædelse, der er til pådømmelse, skal have relation til den dømtes tilknytning til gruppen. Det indebærer, at opholdsforbud ikke kan idømmes i sager, hvor lovovertrædelsen ikke har nogen sammenhæng med den pågældendes tilknytning til gruppen. Dette må vurderes konkret, blandt andet i lyset af den begåede lovovertrædelse, herunder af overtrædelsens karakter, hvor den er foretaget, og om den er begået sammen med andre, der har tilknytning til gruppen. Det er i forarbejderne angivet, at der i mange tilfælde vil være tale om kriminalitet i form af organiseret hashhandel, besiddelse af våben, vidnetrusler, afpresning i form af beskyttelsespenge og personfarlig kriminalitet, herunder grov vold, jf. [lovforslag nr. L 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag \(Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.\)](#), de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1.

Uden for bestemmelsens anvendelsesområde falder eksempelvis sager om vold eller voldtægt begået i et parforhold, uden at det har nogen sammenhæng med den dømtes tilknytning til den pågældende gruppe.

Det bemærkes, at bestemmelsen også omfatter den, der dømmes for forsøg og medvirken, jf. straffelovens §§ 21 og 23.

4.4. Opholds- og kontaktforbuddenes tidsmæssige udstrækning samt opholdsforbuddets geografiske udstrækning

Den tidsmæssige udstrækning af opholds- og kontaktforbud vil afhænge af de konkrete omstændigheder i sagen. Ved den nærmere fastsættelse af både den tidsmæssige og geografiske udstrækning skal der foretages en konkret proportionalitetsvurdering, hvor der navnlig lægges vægt på karakteren, omfanget og grovheden af den begåede kriminalitet, jf. de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet) [pkt. 2.1.3.4.](#) og [2.1.3.5.](#)

Forbuddenes længde vil således skulle afspejle risikoen for ny banderelateret kriminalitet, ved at den dømte fastholdes eller falder tilbage i det kriminelle miljø.

En person, der er idømt et opholds- og/eller kontaktforbud, kan ved en senere dom idømmes yderligere opholds- og kontaktforbud, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Et sådant yderligere opholds- og/eller kontaktforbud får virkning fra endelig dom, og der er ikke noget til hinder for, at der kan være et geografisk, personmæssigt og/eller tidsmæssigt overlap mellem flere idømte opholds- og kontaktforbud.

4.4.1. Opholds- og kontaktforbuddenes tidsmæssige udstrækning

Fastsættelse af opholds- og kontaktforbuddets tidsmæssige udstrækning skal afspejle den begåede kriminalitet, herunder grovheden og omfanget af kriminaliteten. I vurderingen skal der lægges afgørende vægt på længden af den idømte straf eller karakteren af den foranstaltning m.v., som idømmes.

Der er i [lovforslag nr. L 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag \(Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.\)](#), de almindelige bemærkninger, [pkt. 2.1.3.5](#) samt i [lovforslag nr. L 150 af 10. april 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love \(Gennemførelse af dele af Bandepakke IV\)](#), de almindelige bemærkninger, [pkt. 3.2.1.3.1.5](#) fastsat følgende udgangspunkter:

- Ved [fængsel i indtil 1 år](#) eller ved foranstaltninger efter straffelovens § 74 a (ungdomssanktion) fastsættes opholds- og kontaktforbuddet som udgangspunkt til mellem 1 og 4 år.
- Ved [fængsel i mere end 1 år, men ikke over 4 år](#), eller ved foranstaltninger efter straffelovens §§ 68 og 69 fastsættes opholds- og kontaktforbuddet som udgangspunkt til mellem 3 og 6 år.
- Ved [fængsel i mere end 4 år, men ikke over 8 år](#), fastsættes opholds- og kontaktforbuddet som udgangspunkt til mellem 5 og 8 år.
- Ved [fængsel i 8 år eller derover](#) eller ved forvaring efter straffelovens § 70 fastsættes opholds- og kontaktforbuddet som udgangspunkt til mellem 7 og 10 år.

De nævnte udgangspunkter gælder, uanset om et opholdsforbud og et kontaktforbud gives sammen, eller om der alene gives et opholdsforbud eller et kontaktforbud.

Fastsættelsen af længden af forbuddene vil i øvrigt bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det ovenfor anførte kan – inden for den

fastsatte varighed på 1 til 10 år – fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Som eksempel på fastsættelse af opholdsforbuddets længde efter en konkret vurdering af den begåede kriminalitet kan der henvises til Østre Landsrets dom af 21. juni 2021 (trykt i TfK 2021.971), hvor tiltalte, som var bandemedlem, på baggrund af en dom på 2 år og 9 måneders fængsel for bl.a. grov vold i gentagelsestilfælde (straffelovens § 245, jf. § 247, stk. 1) og trusler (straffelovens § 266) blev idømt et opholdsforbud på 4 år og 6 måneder, jf. straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt. Der kan endvidere henvises til Højesterets dom af 30. oktober 2024 (U.2025.439), hvor de tiltalte blev idømt mellem 4 års og 6 års fængsel, og hvor Højesteret fandt, at opholdsforbuddets længde for alle de tiltaltes vedkommende passende var fastsat til 5 år, se nærmere nedenfor under pkt. 4.4.2 og pkt. 4.5.1.

Perioden for opholds- og kontaktforbud gælder efter endt afsoning. Det følger således af straffelovens § 79 a, stk. 5, 2. pkt., at ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges forbuddene tilsvarende.

Det følger af forarbejderne, at den tidsmæssige udstrækning af opholds- og kontaktforbud forlænges med en periode svarende til den tid, den dømte måtte udstå eventuelle øvrige fængselsstraffe eller strafferetlige retsfølger af frihedsberøvende karakter, hvis udståelsen finder sted, mens opholds- og kontaktforbuddet har virkning, jf. lovforslag nr. L 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.) samt lovforslag nr. L 150 af 10. april 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af Bandepakke IV).

Ordningen indebærer, at perioden, forbuddene skal forlænges med, regnes fra begyndelsen af afsoningen til løsladelsen eller udskrivningen, hvorved forstås første løsladelse eller udskrivning fra den pågældende straf, herunder prøveløsladelse og prøveudskrivning, samt benådning fra straffen eller anden strafferetlig retsfølge. Forbuddene vil på ny skulle forlænges i tid, hvis der træffes bestemmelse om genindsættelse efter eventuel prøveløsladelse eller prøveudskrivning eller efter betinget benådning.

Hvis den dømte varetægtsfængsles i forbindelse med en straffesag, der ligger efter den dom, hvorved forbuddene er givet, vil forbuddene også skulle forlænges med denne frihedsberøvelse, medmindre den pågældende i sagen frifindes eller ikke idømmes ubetinget frihedsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter. I sidstnævnte tilfælde vil der således ikke være tale om udståelse af fængselsstraf mv. Forbuddene forlænges ikke, hvis varetægtsfængslingen sker forud for den dom, hvorved forbuddene er givet.

Det bemærkes, at der i tilfælde, hvor der sker varetægtsfængsling, kan opstå tvivl om, hvorvidt et forbud skal forlænges med perioden for varetægtsfængslingen, indtil det er afgjort ved endelig dom, om den pågældende idømmes ubetinget frihedsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter. Dette kan indebære, at der i nogle situationer kan opstå tvivl om, hvorvidt et idømt forbud er udløbet, eller om forbuddet fortsat er gældende, fordi det forlænges med varetægtsfængslingsperioden. Det forudsættes i lovforslag nr. L 150 af 10. april 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af Bandepakke IV), de specielle bemærkninger til § 1, nr. 6, at politiet og anklagemyndigheden i en sådan situation ikke foretager straffeprocessuelle skridt, ud over sigtelse, før det kan lægges til grund, at forbuddet er forlænget som følge af varetægtsfængslingen.

Om muligheden for ophævelse af opholdsforbuddet før udløbet, se nedenfor under pkt. 6.2.

4.4.2. Opholdsforbuddets geografiske udstrækning

Et opholdsforbud skal som udgangspunkt omfatte den eller de kommuner, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, eller hvor den gruppe af personer, den dømte er tilknyttet, opholder sig, jf. lovforslag nr. L 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.). Dette skal således også være udgangspunktet for anklagemyndighedens påstand.

I de særlige tilfælde, hvor anklagemyndighedens påstand indebærer, at opholdsforbuddet *ikke* omfatter en hel kommune, skal afgrænsningen på anden måde fremgå entydigt af anklageskriftet, eksempelvis ved angivelse af, hvilke gadenavne der omkranser det område, som er omfattet af forbuddet. Se eksempel under pkt. 3.3. Andre objektive beskrivelser af et område kan også anvendes, så længe det sikres, at det omfattede område let og utvetydigt kan identificeres. Det er ikke tilstrækkeligt at angive området på et kort, men beskrivelsen skal suppleres af et kort.

Fra retspraksis kan der bl.a. henvises til Højesterets dom af 30. oktober 2024 (U.2025.439), hvor Højesteret – i overensstemmelse med lovens udgangspunkt – idømte de tiltalte et opholdsforbud i hele Odense Kommune, jf. straffelovens § 79, stk. 1, 1. pkt. De tiltalte var alle blevet dømt for som led i en verserende bandekonflikt at have overfaldet to personer i Odense. Flere af de tiltaltes nære familiemedlemmer, herunder forældre og søskende, var imidlertid bosiddende i Odense. Højesteret fandt på trods af dette, at opholdsforbuddet skulle omfatte hele Odense Kommune. Højesteret lagde vægt på, at opholdsforbuddet skulle forhindre, at de tiltalte genoptog deres kriminelle aktiviteter, når de blev løsladt, at landsretten havde fundet, at de tiltalte var medlemmer af en bandegruppering, som ifølge politiet var involveret i alvorlig kriminalitet, at der ifølge politiet var rejst sigtelser mod medlemmer af grupperingen for forhold begået forskellige steder i kommunen, ligesom medlemmer af grupperingen var antruffet i store dele af kommunen, hvorfor grupperingens virkeområde ikke var begrænset til en bestemt del af Odense Kommune. Højesteret fandt ikke grundlag for at begrænse forbuddet til et afgrænset område i Odense Kommune. Højesteret fandt heller ikke grundlag for at begrænse forbuddet således, at de tiltalte kunne passere gennem Odense Kommune med tog eller bil, idet der i straffelovens § 79 a, stk. 4, er mulighed for at opnå politiets tilladelse til transit igennem et område omfattet af et opholdsforbud.

Om muligheden for tilladelse til færden eller ophold i et område omfattet af opholdsforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 4, se nedenfor under pkt. 4.5.1.

Der kan endvidere henvises til Vestre Landsrets dom af 16. marts 2022 (trykt i TfK2022.221V), hvor tiltalte blev idømt fængsel på livstid for et drab begået som led i en bandekonflikt. Tiltalte blev ved dommen idømt et opholdsforbud i 10 år i medfør af straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt. Tiltalte var medlem af en navngiven bandegruppering og forholdet var omfattet af straffelovens § 81 a, idet drabet havde baggrund i en konflikt mellem den gruppering, som den tiltalte havde tilknytning til og en anden navngiven gruppering i Fredericia. Drabet blev begået i Fredericia og opholdsforbuddet blev fastsat til at omfatte Fredericia Kommune. Byretten fandt, at der ikke var grundlag for at undtage flere familiemedlemmers adresser fra opholdsforbuddet, hvilket landsretten stadfæstede. Landsretten udtalte i den forbindelse, at tiltalte ikke var forhindret i at have kontakt med sin familie uden for Fredericia Kommune, og landsretten fandt derfor, at der ikke var grundlag for at fastsætte undtagelser til opholdsforbuddet.

Hvis der er tale om en geografisk stor kommune med en eller flere større byer, eller en kommune, der hovedsageligt består af tæt bebyggede områder, og hvor det er tydeligt, at den pågældendes kriminalitet og/eller gruppe hører til i en bestemt by eller bydel, kan opholdsforbuddet – i stedet for at omfatte hele kommunen – eventuelt begrænses til alene at omfatte en eller flere byer eller bydele, forudsat at en bredere udstrækning konkret vurderes ikke at stå i et rimeligt forhold til den begåede kriminalitet.

Der kan endvidere gives et opholdsforbud, der eksempelvis omfatter dele af to kommuner, hvis en gruppering sædvanligvis opholder sig i et område, der dækker ind over begge sider af kommunegrænsen. Det vil navnlig bero på et politifagligt skøn, hvor en gruppe af personer anses for at opholde sig. I den forbindelse kan der bl.a. lægges vægt på politiets observationer, ransagninger, afhøringer mv. Det er ikke kun gruppens formelle opholdssted i form af et klubhus mv., der skal anses som gruppens opholdssted. Også steder eller områder, hvor gruppen i praksis samles og f.eks. udøver negativ påvirkning, herunder i form af kriminalitet, skal anses som gruppens opholdssted.

Ved mindre alvorlig kriminalitet, som f.eks. alene har givet anledning til en kortere ubetinget frihedsstraf, hvor et opholdsforbud i hele kommunen ikke vil stå i rimeligt forhold til den begåede kriminalitet, kan opholdsforbuddet endvidere indskrænkes til et eller flere mindre områder, som ikke hindrer den dømtes sædvanlige ophold og færden de steder, hvor den dømte har sin bopæl og sædvanlige legitime gøremål, men som hindrer den dømte i at opholde sig og færdes der, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, og/eller hvor den gruppe af personer, som den dømte er tilknyttet, opholder sig.

Den præcise afgrænsning af opholdsforbuddet vil således i sidste ende afhænge af en konkret proportionalitetsvurdering, jf. lovforslag nr. L 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.), de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.3.4.

Der skal endvidere lægges afgørende vægt på, hvor forbuddet mest effektivt forhindrer, at den pågældende genoptager sine kriminelle aktiviteter.

Der kan i den forbindelse henvises til Østre Landsrets dom af 4. februar 2022 (trykt i U.2022.1491Ø), hvor en påstand om opholdsforbud blev taget delvist til følge. De tiltalte blev anset som værende medlemmer af eller tilknyttet en navngiven bandegruppering, der var en gruppe af personer, der tilsammen stod bag omfattende og alvorlig kriminalitet. De tiltalte blev i den forbindelse fundet skyldige i at have deltaget i en ”befrielsesaktion” på en retspsykiatrisk afdeling i Slagelse, hvor gruppens leder var varetægtsfængslet i surrogat. I byretten blev de tiltalte idømt et opholdsforbud gældende i to områder (Slagelse inden for byskiltet samt København N og NV), idet lovovertrædelsen blev begået i Slagelse, og da gruppen i øvrigt opererede i København N og NV. Østre Landsret udtalte vedrørende opholdsforbuddets geografiske udstrækning, at forbuddet ikke skulle gælde i området i Slagelse, idet gruppen ikke havde en særlig tilknytning til Slagelse, og at den omstændighed, at befrielsesaktionen fandt sted på den retspsykiatriske afdeling i Slagelse, ikke medførte, at der var en særlig risiko for, at de tiltalte skulle genoptage deres kriminelle tilværelse i Slagelse. Landsretten tiltrådte derimod, at de tiltalte skulle idømmes et opholdsforbud i København N og NV.

Der kan ligeledes henvises til Højesterets dom af 16. august 2019 (trykt i U.2019.3586H), hvor Højesteret efter en konkret proportionalitetsvurdering tiltrådte, at et opholdsforbud kunne omfatte alle klubhuse i Danmark, tilhørende en navngiven rockergruppering. Højesteret lagde bl.a. vægt på, at et opholdsforbud skulle forebygge, at den dømte – der var blevet dømt for under særligt skærpende omstændigheder at have besiddet en skarpladt pistol i nærheden af klublokaler tilhørende en støttegruppe til rockergrupperingen, og som ikke havde relevante forstraffe – genoptog sine kriminelle aktiviteter i tilknytning til den gruppe af personer, som den dømte var tilknyttet, herunder ved at imødegå at den pågældende kunne skifte til en anden afdeling af gruppen eller i øvrigt ved at komme i andre klubhuse tilhørende gruppen her i landet. Der blev endvidere lagt vægt på, at forbuddet mod at komme på bestemte angivne adresser kun i meget begrænset omfang ville indebære indskrænkninger i den dømtes bevægelsesfrihed. Højesteret fandt derfor også ubetænkeligt at tage anklagemyndighedens præciserende påstand om ændring af adresserne på to af disse klubhuse til følge.

Der kan desuden henvises til Østre Landsrets dom af 21. juni 2021 (trykt i TfK 2021.971Ø), hvor opholdsforbuddet blev fastsat til at gælde den kommune, hvor kriminaliteten var begået, og samtlige

registrerede klubhuse og lokaliteter, der relaterer sig til en navngiven rockergruppering samt støttegrupper i Danmark og dertilhørende jordstykker. Landsretten lagde vægt på, at formålet med opholdsforbuddet er at forebygge, at tiltalte efter sin løsladelse genoptager sine kriminelle aktiviteter i tilknytning til rockergrupperingen ved at skifte til en anden afdeling eller i øvrigt ved at komme i andre klubhuse eller lignende lokaliteter tilhørende grupperingen eller støttegrupper her i landet. Landsretten lagde endvidere vægt på, at grupperingen var præget af et dynamisk miljø, herunder med hensyn til geografisk tilstedeværelse og med hensyn til klubhuse og lignende lokaliteter, ligesom der blev lagt vægt på, at et forbud mod at komme på bestemt angivne adresser, som efter en politifaglig vurdering er omfattet af forbuddet, kun i meget begrænset omfang ville indebære indskrænkninger i tiltaltes bevægelsesfrihed. Endelig bemærkede landsretten, at der ikke i forbindelse med tiltaltes forklaring eller på anden måde var fremkommet oplysninger, der gav grundlag for at antage, at det ville indebære en uproportional indskrænkning i tiltaltes bevægelsesfrihed, hvis han ikke må opholde sig i kommunen, hvor kriminaliteten var begået.

4.5. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)

Ved vurderingen af, om der i medfør af straffelovens § 79 a skal idømmes opholds- og/eller kontaktforbud – og i givet fald den geografiske, tidsmæssige og personmæssige udstrækning heraf – skal der tages stilling til, om et forbud i det konkrete tilfælde vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Det kan være særlig relevant at overveje forholdet til artikel 2 i 4. tillægsprotokol til EMRK om bevægelses- og opholdsfrihed, EMRK artikel 8, stk. 1, om retten til respekt for familie- og privatliv, og EMRK artikel 11 om retten til forsamlings- og foreningsfrihed.

4.5.1. Opholdsforbud

Et opholdsforbud indebærer et indgreb i den dømtes bevægelses- og opholdsfrihed, som er beskyttet af artikel 2, stk. 1, i 4. tillægsprotokol til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Denne ret er imidlertid ikke absolut, og efter artikel 2, stk. 3, kan der gøres indgreb i retten, når indgrebet er i overensstemmelse med loven og nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed eller offentlige tryghed, for at opretholde den offentlige orden, for at forebygge forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

I de almindelige bemærkninger til [lovforslag nr. 35 af 4. oktober 2017 om initiativer mod rocker- og bandekriminalitet](#), pkt. 2.1.4., fremgår Justitsministeriets overvejelser om opholdsforbuddets forenelighed med EMRK. Det fremgår i den forbindelse, at det er Justitsministeriets opfattelse, at der kan gives opholdsforbud inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK.

Justitsministeriet har bl.a. anført, at formålet med opholdsforbuddet er at styrke indsatsen mod rocker- og bandekriminalitet ved at fjerne en person fra det eller de områder, hvor personen har begået kriminalitet, eller hvor gruppen, som kriminaliteten er begået i tilknytning til, opholder sig. Opholdsforbuddet skal sikre, at den pågældende ikke efter løsladelse umiddelbart genoptager sin kriminelle tilværelse i tilknytning til gruppen i områderne. Ifølge Justitsministeriet varetager opholdsforbuddet således hensynene til den offentlige tryghed, opretholdelse af den offentlige orden, forebyggelse af forbrydelse og hensynet til at beskytte andres rettigheder og friheder. Det er Justitsministeriets vurdering, at opholdsforbuddet ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage de nævnte hensyn.

Ministeriet har i den forbindelse lagt vægt på, at opholdsforbuddet, herunder den tidsmæssige og geografiske udstrækning af forbuddet, idømmes af domstolene på baggrund af en konkret vurdering, og at forbuddet idømmes som led i en straffedom for alvorlig kriminalitet, der har baggrund i – eller er egnet til at fremkalde – en voldelig konflikt mellem grupper, eller for kriminalitet, der har relation til den pågældendes tilknytning til en gruppe, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet. Justitsministeriet har endvidere lagt vægt på, at der er en direkte sammenhæng mellem forbuddets geografiske udstrækning og det eller de steder, hvor kriminaliteten er begået, eller hvor den gruppe, som kriminaliteten har tilknytning til, opholder sig. Ministeriet anser derfor opholdsforbuddet for egnet til at varetage hensynene bag forbuddet, da den pågældende fjernes fra området.

Det fremgår endvidere, at Justitsministeriet derudover har lagt vægt på, at forbuddet ikke indskrænker den dømtes bevægelses- og opholdsfrihed ud over i den eller de konkrete kommuner eller de byer eller bydele, som omfattes af opholdsforbuddet, og dermed muligheden for i øvrigt at opretholde et almindeligt liv.

Hertil kommer, at en person, der er idømt et opholdsforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 4, har mulighed for at søge tilladelse til færden eller ophold i et område, der er omfattet af et opholdsforbud, hvis det af særlige grunde må anses for beføjet, og det fremgår af forarbejderne, at tilladelsesordningen forudsættes administreret således, at der træffes afgørelse om at meddele tilladelse, når Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK, kræver dette.

Et opholdsforbud kan efter omstændighederne også gribe ind i andre rettigheder, som er beskyttet af Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK. Det kan bl.a. være adgangen til sundhedsydelse, som efter omstændighederne kan være beskyttet af EMRK artikel 2 eller artikel 8, retten til privat- og familieliv, som er beskyttet af EMRK artikel 8, og retten til forsamlings- og foreningsfrihed, som er beskyttet af EMRK artikel 11.

Det er imidlertid anført i forarbejderne, at tilladelsesordningen, jf. pkt. 6.1. nedenfor, tager højde for, at der konkret kan foreligge sådanne tungtvejende hensyn, at der skal meddeles tilladelse til, at den pågældende kan opholde sig i det område, som forbuddet vedrører, jf. de specielle bemærkninger til lovforslag nr. 35 af 4. oktober 2017 om initiativer mod rocker- og bandekriminalitet, § 1, nr. 1.

Bemærkningerne indeholder bl.a. en nærmere beskrivelse af de hensyn til den pågældendes familieliv og muligheder for at opretholde sin bopæl, som kan indgå i denne vurdering. Hvis de familiemæssige forhold er til stede på tidspunktet for domsafsigelsen, kan retten således, ved idømmelse af en kortere ubetinget fængselsstraf, tage hensyn hertil ved fastsættelsen af den geografiske udstrækning af opholdsforbuddet. Hvis der derimod er tale om idømmelse af en længerevarende fængselsstraf, bør retten ikke tage et sådant hensyn, idet de familiemæssige forhold vil kunne ændre sig i løbet af den periode, hvor den pågældende afsoner fængselsstraffen, og forholdet bør derfor reguleres gennem konkrete tilladelser.

Der kan bl.a. henvises til Højesterets dom af 30. oktober 2024 (U.2025.439), der er gengivet ovenfor under pkt. 4.4.1 og 4.4.2, hvor Højesteret bl.a. lægger vægt på, at der efter straffelovens § 79 a, stk. 4, er mulighed for at meddele tilladelse til færden eller ophold i et område omfattet af et opholdsforbud.

4.5.2. Kontaktforbud

Et kontaktforbud samt politiets tilsyn med dømtes overholdelse af sådanne forbud vil navnlig kunne indebære et indgreb i de rettigheder, der følger af EMRK artikel 8 om retten til privat- og familieliv.

Retten til privat- og familieliv er imidlertid ikke absolut. Der kan gøres indgreb i denne ret, hvis indgrebet er foreskrevet ved lov og er nødvendigt i et demokratisk samfund til varetagelse af nærmere bestemte anerkendelsesværdige formål, herunder af hensynet til den nationale sikkerhed, den

offentlige tryghed, for at opretholde den offentlige orden, for at forebygge forbrydelser, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder eller friheder.

I de almindelige bemærkninger, pkt. 4.1.2., i lovforslag nr. L 150 af 10. april 2024 om gennemførelse af dele af Bandepakke IV har Justitsministeriet anført, at kontaktforbuddet bl.a. har til formål at forebygge ny banderelateret kriminalitet, og at et kontaktforbud kan medvirke til, at en dømt ikke fastholdes eller falder tilbage i det kriminelle miljø gennem kontakt med andre personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer som den dømte. Formålet med politiets tilsyn er at sikre, at den dømte overholder de meddelte forbud. Justitsministeriet anfører i forlængelse heraf, at bestemmelsen således varetager hensynene til den offentlige tryghed, opretholdelse af den offentlige orden, forebyggelse af forbrydelse og hensynet til at beskytte andres rettigheder og friheder.

Det er Justitsministeriets vurdering, at bestemmelsen ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage de hensyn, og at kontaktforbud derfor kan gives inden for rammerne af EMRK.

Justitsministeriet har i den forbindelse bl.a. lagt vægt på, at kontaktforbud, herunder den tidsmæssige udstrækning, idømmes af domstolene efter en konkret vurdering af, om et forbud vil være egnet og nødvendigt for at forebygge en banderelateret kriminalitet. Der er endvidere lagt vægt på, at et kontaktforbud idømmes som led i en straffesag, hvor den dømte idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter som følge af navnlig banderelateret kriminalitet, og hvor der gør sig særligt tungtvejende hensyn gældende i forhold til bl.a. at mindske risikoen for nye lovovertrædelser af lignende beskaffenhed.

Ministeriet har endvidere lagt vægt på, at et kontaktforbud ikke omfatter den dømtes nærmeste familiemedlemmer, i det omfang det vil stride mod Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK artikel 8.

4.6. Forholdet til grundloven

I de almindelige bemærkninger, pkt. 4.1.1., i lovforslag nr. L 150 af 10. april 2024 om gennemførelse af dele af Bandepakke IV, har Justitsministeriet indsat en række bemærkninger om opholds- og kontaktforbuds forenelighed med grundlovens §§ 78 og 79.

Det er Justitsministeriets vurdering, at opholds- og kontaktforbud *ikke* udgør et indgreb i henholdsvis foreningsfriheden og forsamlingsfriheden, jf. grundlovens §§ 78 og 79.

I forhold til foreningsfriheden i grundlovens § 78 har Justitsministeriet lagt vægt på, at formålet med opholds- og kontaktforbud er at forebygge ny banderelateret kriminalitet, og at forbuddene alene kan idømmes som led i en straffedom, hvor der idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter. Justitsministeriet har endvidere lagt vægt på, at der er mulighed for at opnå dispensation fra politiet efter straffelovens § 79 a, stk. 4, og at der er mulighed for at få indbragt spørgsmålet om opretholdelse af forbuddene for retten efter straffelovens § 79 a, stk. 10.

For så vidt angår forsamlingsfriheden i grundlovens § 79 har Justitsministeriet bl.a. lagt vægt på, at opholds- og kontaktforbud ikke er rettet mod meningstilkendegivelser, og at formålet med forbuddene er at varetage tungtvejende hensyn til bl.a. den offentlige orden og forebyggelse af kriminalitet.

5. Straf og andre retsfølger

Overtrædelse af et opholds- og kontaktforbud straffes efter straffelovens § 124 a, stk. 1, med fængsel i indtil 2 år.

Det er i forarbejderne forudsat, at straffen for overtrædelse af et opholdsforbud eller et kontaktforbud i førstegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til ubetinget fængsel i 60 dage. Hvis der er flere forhold til samtidig pådømmelse, skal dette indgå som en skærpende omstændighed ved straffens fastsættelse, jf. lovforslag nr. L 150 af 10. april 2024 om gennemførelse af dele af Bandepakke IV, de almindelige bemærkninger, pkt. 3.2.1.3.1.8.

Fra retspraksis kan der bl.a. henvises til Vestre Landsrets dom af 10. november 2022, der er trykt i TfK2022.498, hvor overtrædelse af et opholdsforbud blev straffet med ubetinget fængsel i 60 dage i et førstegangstilfælde.

Der foreligger også en overtrædelse af straffelovens § 124 a, hvis den, som f.eks. er idømt et opholdsforbud, opholder sig i forbudsområdet uden at have indhentet politiets tilladelse forinden, uanset om det må antages, at en sådan tilladelse ville være givet, hvis der havde været søgt herom forinden.

Hvis den dømte i forbindelse med overtrædelse af et opholds- og kontaktforbud begår ny kriminalitet (foruden overtrædelsen af straffelovens § 124 a), skal dette i almindelighed anses for en strafskærpende omstændighed ved udmålingen af straffen for den nye lovovertrædelse.

6. Efter dom

6.1. Tilladelser

Det følger af straffelovens § 79 a, stk. 4, at politiet kan meddele tilladelse til færden eller ophold i et område omfattet af et opholdsforbud efter stk. 1, jf. stk. 2, og til kontakt med en person omfattet af et kontaktforbud efter stk. 1, jf. stk. 3, hvis det af særlige grunde må anses for beføjet.

Der er i medfør af straffeloven § 79 a, stk. 11 (tidligere stk. 6), udstedt en bekendtgørelse om tilsyns- og tilladelsesordning for dømte efter straffelovens §§ 79 a og 79 b, jf. bekendtgørelse nr. 873 af 26. juni 2024. Bekendtgørelsen regulerer bl.a. politiets mulighed for at meddele tilladelse til at færdes eller tage ophold i et område omfattet af et opholdsforbud, til kontakt med en person omfattet af et kontaktforbud samt politiets tilsynsordning beskrevet i straffelovens § 79 a, stk. 6.

Tilladelsesordningen skal administreres restriktivt, jf. de specielle bemærkninger til lovforslag nr. 35 af 4. oktober 2017 om initiativer mod rocker- og bandekriminalitet, § 1, nr. 1, og de specielle bemærkninger til § 1, nr. 6 i lovforslag nr. L 150 af 10. april 2024 om gennemførelse af dele af Bandepakke IV. Vurderingen af, om der er grundlag for at meddele tilladelse, beror på et politifagligt skøn.

Anmodninger om tilladelser behandles af politiet. Klager over afslag på tilladelse behandles efter reglerne i retsplejelovens § 109 og indgives i første omgang til politidirektøren. Klager over politidirektørens afgørelser behandles af Rigspolitiet.

6.2. Når et opholds- og/eller kontaktforbud begæres ophævet

Det følger af straffelovens § 79 a, stk. 10 (tidligere stk. 5), at den dømte 3 år efter løsladelsen eller udskrivningen kan forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om opholds- og/eller kontaktforbuddets opretholdelse for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker tidligere.

Rettens afgørelse træffes ved kendelse. Går afgørelsen ud på, at opholds- og/eller kontaktforbuddet helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb.

Det er anklagemyndigheden, der indbringer sager, hvor der rejses spørgsmål om ophævelse af opholds- og/eller kontaktforbud, for retten.

Inden sagen forelægges for retten, skal anklageren sikre sig, at følgende oplysninger fremgår af sagen:

- En vurdering fra politiet om den pågældendes eventuelle fortsatte tilknytning til en gruppering, der står bag omfattende og alvorlig kriminalitet
- Oplysninger om den dømtes personlige forhold, herunder familie-, arbejds- og uddannelsesforhold
- Oplysninger om eventuel deltagelse i exitforløb
- En udtalelse fra Danmarks Fængsler i sager, hvor den pågældende har været undergivet tilsyn
- En udskrift fra Kriminalregisteret

Anklagemyndigheden indbringer sagen for retten i den retskreds, hvor den dømte bor, opholder sig eller er dømt, jf. straffelovens § 59, stk. 2, og anklagemyndigheden skal følge op på, at berømmelsen sker hurtigst muligt.

Ved vurderingen af, om idømte forbud kan ophæves, skal der navnlig lægges vægt på, om den dømte f.eks. har gennemført et exit-forløb, har forladt det kriminelle miljø og i øvrigt ikke har begået ny kriminalitet, jf. de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. 35 af 4. oktober 2017 om initiativer mod rocker- og bandekriminalitet, pkt. 2.1.3.6, og de almindelige bemærkninger til [lovforslag nr. L 150 af 10. april 2024 om gennemførelse af dele af Bandepakke IV](#), pkt. 3.2.1.3.1.7.

Anklagemyndigheden skal som det altovervejende udgangspunkt nedlægge påstand om, at der ikke er grundlag for at ophæve et opholds- og/eller kontaktforbud, medmindre der foreligger konkrete oplysninger om, at den pågældende opfylder betingelserne ovenfor.

6.3. Vejledning om et idømt opholds- og kontaktforbuds varighed

Den tidsmæssige udstrækning af et idømt opholds- og kontaktforbud forlænges som beskrevet ovenfor med en periode, svarende til den tid, den dømte måtte udstå eventuel fængselsstraf eller andre strafferetlige retsfølger af frihedsberøvende karakter, hvis udståelsen finder sted, mens opholds- og kontaktforbuddet har virkning. Der henvises til [pkt. 4.4.](#) ovenfor.

Der kan derfor efter dommen opstå spørgsmål om, hvornår et idømt opholds- eller kontaktforbud udløber.

Er der tvivl om, hvorvidt et idømt forbud er udløbet, eller om forbuddet fortsat er gældende, f.eks. som følge af varetægtsfængsling, forudsættes det, at politiet og anklagemyndigheden i en sådan situation ikke foretager straffeprocessuelle skridt (ud over sigtelse) før det kan lægges til grund, at forbuddet er gældende, jf. [lovforslag nr. L 150 af 10. april 2024 om gennemførelse af dele af Bandepakke IV](#), de specielle bemærkninger til § 1, nr. 6.

Opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a registreres i Kriminalregisteret. Det er Kriminalregisterafdelingen i Politiets Administrative Center, der varetager vejledning om spørgsmål, der relaterer sig til beregningen af længden af et idømt forbud. Det betyder, at anklagemyndigheden ved henvendelser fra den dømte eller dennes forsvarsadvokat om, hvornår et opholds- og kontaktforbud udløber, skal henvise til Kriminalregisterafdelingen.

Hvis Kriminalregisterafdelingen er i tvivl om betydningen af domme, der kan være relevante for beregningen af et idømt opholds- og kontaktforbuds varighed, kan Kriminalregisterafdelingen rette henvendelse til den relevante lokale anklagemyndighed.

Ved henvisning til Kriminalregisterafdelingen kan der oplyses følgende kontaktinformation:

E-mail: mvjyl-pac-kr@politi.dk

Telefon: 40 45 02 59.

7. Love og forarbejder

Straffeloven - seneste hovedlov

- Lovbekendtgørelse nr. 1145 af 5. november 2024 (Straffeloven)
- Lov nr. 665 af 11. juni 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af Bandepakke IV)
- Lov nr. 1402 af 5. december 2017 om ændring af straffeloven (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.)

Relevante forarbejder

- Lovforslag nr. 35 af 4. oktober 2017 om ændring af straffeloven, lov om børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet)
- lovforslag nr. 150 af 10. april 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af Bandepakke IV)

Relevante bekendtgørelser

- Bekendtgørelse nr. 873 af 26. juni 2024 om tilsyns- og tilladelsesordning for dømte efter straffelovens §§ 79 a og 79 b